

Alppilanbulevardin suojametsien luontoselvityksen täydennys 2021

Oulun kaupunki

Päiväys	29.11.2021
Tekijä	Juha Kiiski
Tarkastaja	Aappo Luukkonen
Projektinro	YKK66457

Sisällys

1	Tiivistelmä	1
2	Johdanto	2
3	Aineisto ja menetelmät	3
3.1	Selvitysalue	3
3.2	Maastoselvitykset.....	3
3.3	Aiemmat tiedot ja selvitykset kaava-alueella	4
4	TULOKSET	6
4.1	Pesimälinnusto	6
4.1.1	Huomionarvoiset lajit	7
4.2	Soveltuvuus luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeille.....	7
5	Maankäytön suositukset	9
6	Viitteet	9

1 Tiivistelmä

Alppilanbulevardin suojametsien alueelle laadittiin täydentävä luontoselvitys, joka käsitti linnustokartoituksen ja arvioinnin alueen soveltuvuudesta luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeille.

Huomionarvoisista lintulajeista kaava-alueella havaittiin ainoastaan silmälläpidettäväksi luokiteltu (NT) västäräkki. Aiemman luontoselvityksen yhteydessä selvitysalueella tai Eino Leinon puiston muissa osissa on havaittu mm. punavarpuen (NT) ja harakka (NT).

Alueelta ei tunnistettu luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi hyvin soveltuvia elinympäristöjä.

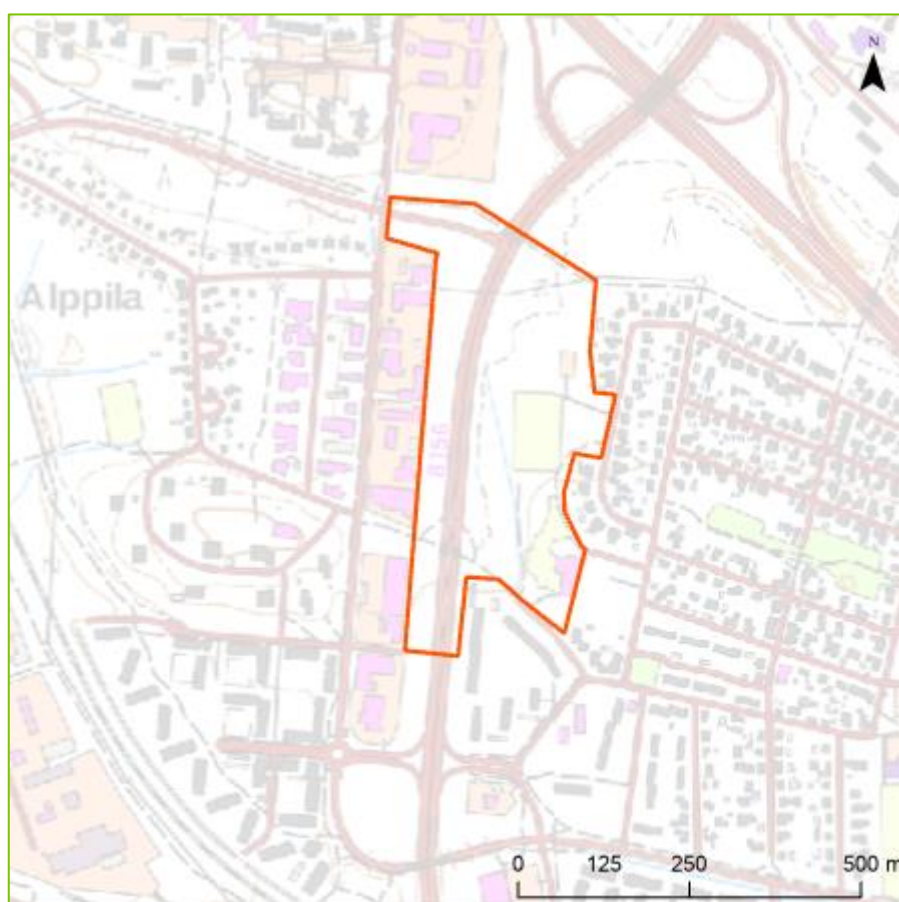
Selvityksen tulosten pohjalta ei ole osoittaa maankäytön suosituksia.

3 Aineisto ja menetelmät

3.1 Selvitysalue

Selvitysalue sijaitsee Alppilan ja Välivainion kaupunginosien välissä, Kementien varrella. Selvitysalue käsittää tienvarsi- ja puistometsiä ja entisen Välivainion koulun alueita. Selvitysalueen laajuus on yhteensä noin 13,5 hehtaaria.

Kuva 2. Selvitysalueen raja.

3.2 Maastoselvitykset

Selvityksen maastokäynti tehtiin 14.6.2021, klo 3.00-5.30 välisenä aikana. Pesimälinnustoselvitys tehtiin yhden käyntikerran kartoituslaskentana. Selvityksessä noudatettiin kartoituslaskentaohjeita

(Koskimies & Väisänen 1988). Sää maastokäynnillä oli laskentaan soveltuva: poutainen, +9-12 °C, pilvisuus 4/8, tuuli 1-2 m/s.

Selvitysalueen soveltuvuutta liitteen IV (a) lajeille on arvioitu sekä lajien levinneisyyden että lajien elinympäristövaatimusten pohjalta. Usealla lajilla levinneisyys ei kata kuin osan Suomesta, eikä siten ulotu selvitysalueelle. Tältä osin levinneisyydeltään selvemmissä tapauksissa lajeja on jätetty tarkastelun ulkopuolelle (mm. matelijat, osa perhoista, korennoista). Liitteen IV (a) lajien elinympäristövaatimuksia on esitetty muun kirjallisuuden ohella mm. ympäristöministeriön vuoden 2017 julkaisussa (Nieminen & Ahola 2017).

3.3 Aiemmat tiedot ja selvitykset kaava-alueella

Lajitietokeskuksen tietojen (09/2021) perusteella alueelta ei ole tiedossa suojelullisesti huomioitavaa lajistoa. Selvitysalueelta ei ole tiedossa aiempia linnustoselvityksiä. Vuonna 2015 tehtiin Eino Leinon puiston maisema- ja luontoselvitys (Sito 2015), jonka selvitysalue kattoi tämän selvityksen Kemintien itäpuoliset osat (Kuva 3). Vuoden 2015 selvitys käsitti alueen luontotyytit, mutta myös muuta havaittua lajistoa kirjattiin ylös. Eläimistä alueella havaittiin ainoastaan lintuja. Havaittu lajisto koostui melko tyypillisistä kaupunkimetsien lajeista (Kuva 4).

Kuva 3. Eino Leinon puiston maisema- ja luontoselvityksen selvitys-
aluerajaus (kuvaote, Sito 2015).

Maastokäynnin yhteydessä havaitut lintulajit			
Nimi	Tieteellinen nimi	Lintudirektiivin liitteen-I laji	Uhanalaisuusluokka
Punavarpunen	<i>Carpodacus erythrinus</i>		NT
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		NT
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>		LC
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>		LC
Punakylkirastas	<i>Turdus</i>		LC
Mustarastas	<i>Turdus</i>		LC
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>		LC
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>		LC
Talitianen	<i>Parus major</i>		LC
Sinitäinen	<i>Parus caeruleus</i>		LC
Västaräkki	<i>Motacilla alba</i>		LC
Harakka	<i>Pica pica</i>		LC

*Uhanalaisuusluokitus: LC, Least Concern = elinvoimainen, NT, Near Threatened = silmälläpidettävä, VU, Vulnerable = vaarantunut. (Rassi ym. 2010)

Kuva 4. Vuoden 2015 Eino Leinon puiston kasvillisuus selvityksen yhteydessä havaitut lintulajit (kuvaote, Sito 2015).

4 TULOKSET

4.1 Pesimälinnusto

Selvitysalueella tehtiin havaintoja yhteensä 13 lajista ja 39 lintuparista, joista valtaosa tulkittiin alueella pesiviksi. Havaittu lajisto on pääasiassa kaupunkimetsille tyypillistä. Jokseenkin harvalukuisemmista lajeista alueella tavattiin sirittäjä ja tikli. Sirittäjällä oli reviiri urheilupuiston pohjoispuolisessa metsässä ja tiklillä Luokotiellä. Pesimälinnusto painottui hyvin vahvasti Kemintien itäpuolelle. Länsipuolen kapealla, melko avoimella mäntyvaltaisella metsäkaistalla havaittiin lajeista ainoastaan räkättirastas, talitiainen ja varis.

Taulukko 1. Havaitut lajit ja parimäärät. UH = kansallinen uhanalaisluokitus. NT = silmälläpidettävä, EN = erittäin uhanalainen. Tyhjä vastaa luokkaa LC, elinvoimainen.

Laji	UH	Parit	Pesiminen	Lisätietoa
västäräkki	NT	1	+/-	rajalla, Luokotiellä
mustarastas		1	+	
räkättirastas		6	+	
punakylkirastas		8	+	
sirittäjä		1	+	urheilukentän p-puoli
pajulintu		7	+	
kirjosieppo		1	-	asutusalueella
sinitiainen		2	+	
talitiainen		2	+/-	reunoilla
varis		1	+	
pikkuvarpunen		>2	-	asutusalueella
peippo		6	+	
tikli		1	+/-	Luokotien ympäristö
Yhteensä		>39		

Vuoden 2015 luontoselvityksen yhteydessä havaituista lajeista linnustokartoituksessa ei havaittu punavarpusta, punarintaa ja harakkaa. Edellä mainittujen lajien osalta ei ole tarkempaa tietoa lajien havaintopaikoista. Punavarpunen ja harakka ovat nykyisin silmälläpidettäviä (NT) lajeja.

4.1.1 Huomionarvoiset lajit

Selvityksessä havaituista lajeista västäräkki on luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT). Västäräkki havaittiin ainoastaan selvitysalueen eteläreunalla, Luokotiellä.

4.2 Soveltuvuus luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeille

Suunnittelualueelta tai sen läheisyydestä ei ole tiedossa havaintoja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista. Liitteen IV (a) lajeista suunnittelualueella tai sen vaikutusalueella voisi sijainnin (kaupunkirakenne), elinympäristöjen rakenteen ja laadun puolesta esiintyä lähinnä lepakoita. Lepakoista Oulun tasalla esiintyy lähinnä pohjanlepakkoa. Havaintotietojen valossa viiksi-/isoviiksisiipalla ja vesisiipalla levinneisyys ei ulotu Oulun tasalle ja pikkulepakko on puolestaan satunnainen (Suomen lajitietokeskus 2021a).

Lepakot

Alueelta ei tunnistettu lepakoille soveltuvia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvitysalueella on ainoastaan yksi rakennus, entinen Välivai-
nion koulu. Koulurakennus on ilmeisimmin ilmastoitu, eikä ole erityisen vanha. Koulurakennuksen seinissä ei havaittu varsinaisia lentoaukkoja tai kulkureittejä (rakennuksen pohjoisseinässä on tosin ilmastoinnin tai talouskeittiön tuuletusritilä). Lepakoita tavataan tyypillisesti vanhoissa rakennuksissa, eikä ilmastoituja rakennuksia katsota

lepakoille soveltuviksi. Alueelta ei löydetty kellareita tai muita horrostamiseen soveltuvia paikkoja. Harventamattomista puistometsistä moni Kemintien itäpuolen metsiköistä saattaa soveltua pohjanlepakon ruokailualueeksi.

Kuva 5. Entinen Välivainion koulurakennus. Ilmastoinnin tuuletusritilä näkyy seinällä, kuvan vasemmassa reunassa.

Liito-oravalle hyvin soveltuvia alueita tai lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvia kohteita ei löydetty. Kemintien itäpuolisessa, urheilukentän tasalla sijaitsevassa sekametsässä kasvaa varttunutta haapaa 0,2 hehtaarin alalla. Kohde soveltuisi lähinnä lajin ruokailuympäristöksi (ei iäkkäitä haapoja, kolopuita ei havaittu ja kohde latvuserrokseltaan melko avointa).

Muita luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja ei tässä yhteydessä katsota tarpeelliseksi käsitellä tarkemmin

5 Maankäytön suositukset

Luontoselvityksen tulosten perusteella alueelle ei ole esittää maankäytön rajoitteita.

6 Viitteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 703 s.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. <
https://www.luomus.fi/sites/default/files/files/maalintujen_kartoituslaskentaohjeet.pdf>

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Oulun kaupunki 2021. Oulun kaupungin karttapalvelu.

Sierla, L, Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742, Luonto ja luonnonvarat, s. 114.

Sito 2015. Eino Leinon puiston luonto- ja maisemaselvitys. 31.8.2015. Oulun kaupunki.

Suomen lajitietokeskus. 2021a. Laji.fi-sivuston lepakkolajien lajiesittelyt <https://laji.fi/taxon/MX.50471>>

Suomen lajitietokeskus. 2021b. Tietopyyntö 09/2021.

